

Kraków, 2014 r.

CENTRUM DORADZTWA ROLNICZEGO W BRWINOWIE
ODDZIAŁ W KRAKOWIE

Dyrektor Oddziału: Jarosław Bomba

Dobre praktyki innowacyjnych form przedsiębiorczości na obszarach wiejskich realizowanych przez młodzież

Autor:

Łukasz Jawny – Dział Rozwoju Obszarów Wiejskich

Centrum Doradztwa Rolniczego w Brwinowie Oddział w Krakowie

Innowacje to szansa dla przedsiębiorców na realizację własnych, śmiałych i ambitnych marzeń i pomysłów. Na skuteczne konkurowanie na rynku. Na budowanie wzrostu wartości firmy w długim okresie. A w krótszej perspektywie – na osiąganie dodatnich wyników finansowych. Innowacje to także ryzyko. Ale działalność gospodarcza w 100% składa się z ryzyka. Dla przedsiębiorcy to zatem nic nowego. W latach 2006–2010 przedsiębiorstwa innowacyjne stanowiły 42% przedsiębiorstw w Unii Europejskiej (EU-27). W Niemczech do tego grona zaliczano 65% przedsiębiorstw, w Austrii 53%, w Danii, Luksemburgu i Irlandii 52%. Tymczasem w Polsce udział przedsiębiorstw innowacyjnych był i jest o połowę niższy. Stanowią one tylko 25% ogółu przedsiębiorstw. Nic dziwnego, jeżeli 52% przedsiębiorstw działających w Polsce buduje swoją pozycję konkurencyjną w oparciu o cenę, a tylko 0,2% – oferując innowacyjne produkty.

Zwiększa się, co prawda, skłonność przedsiębiorstw do wprowadzania do praktyki nowych rozwiązań (wykorzystywanie nowoczesnych technologii produkcji, nowoczesnych metod zarządzania, specjalistycznej wiedzy i umiejętności, podnoszenia jakości produktów i usług), jednak skala innowacji jest ciągle mała. W efekcie ponad 51% przedsiębiorstw uznaje, że jest bardziej konkurencyjna cenowo od przedsiębiorstw działających w Unii Europejskiej. Natomiast tylko 20,3% firm uważa, że ma przewagę jakościową, 12,3% – przewagę pod względem nowatorstwa oferowanych produktów i usług, a 10,7% – przewagę pod względem promocji i dystrybucji. Tymczasem budowanie pozycji konkurencyjnej w oparciu o cenę nie jest strategią na przyszłość. Restrukturyzacja kosztów ma swoje granice. Zmieniają się również oczekiwania konsumentów – oczekują produktów i usług o coraz lepszych parametrach użytkowych i jakościowych, które nie wpływają negatywnie na środowisko, a tworzą szanse na lepsze życie. Dlatego Polska Konfederacja Pracodawców Prywatnych Lewiatan, BRE Bank, D&B (The Dun&Bradstreet Co), Rzeczpospolita oraz Manager Magazin chcą promować innowacyjne przedsiębiorstwa działające w polskiej gospodarce, wspierać je, pokazywać w Polsce i w UE.

Pojęcie innowacyjności wprowadził do nauk ekonomicznych Joseph Schumpeter (1883–1950, austriacki ekonomista). Już w latach 30-tych XX w. twierdził on, że na rozwój gospodarczy znacznie większy wpływ niż kapitał ma innowacyjność, którą rozumiał jako wprowadzenie na rynek nowego produktu, wykorzystanie nowej metody produkcji, znalezienie nowego rynku zbytu dla istniejących już produktów, zdobycie i rozwój nowych źródeł surowców lub wykorzystanie nowego rodzaju surowców, a także wprowadzenie zmian organizacyjnych w przedsiębiorstwie. Peter Drucker (1909–2005; specjalista ds. zarządzania) uważał, że siłą napędową dla innowacji jest rozwój nauk, w tym nauk ścisłych, zmiany norm i wartości społecznych, czynniki demograficzne, ale także sytuacje wynikające z nagłych niepowodzeń lub przypadkowych sukcesów oraz potrzeby wynikające z realizowanych procesów. W latach 90-tych XX w. [1995, zmiany w 1997 i 2005 r.] powstał przewodnik Oslo Manual przygotowany przez OECD, w którym zaprezentowana została metodologia badania innowacyjności. Dzisiaj stanowi ona międzynarodowy standard. Według podręcznika z Oslo innowacja to wprowadzenie do praktyki nowego lub znacząco ulepszonych rozwiązania w odniesieniu do procesu, produktu (towaru lub usługi), marketingu oraz organizacji. Innowacyjne jest przedsiębiorstwo, które wprowadza do praktyki rozwiązania w odniesieniu do procesu, produktu, marketingu i organizacji – nowe na skalę światową, stosowane już przez konkurentów na świecie, ale niestosowane jeszcze w kraju, ale także stosowane już przez konkurentów na rynku krajowym, ale nie stosowane do tej pory przez to przedsiębiorstwo. Natomiast innowacją nie jest samo odkrycie czegoś nowego, czy prowadzenie badań nad nowym rozwiązaniem. Oznacza to, że wynalazek nie jest innowacją, nie ma bezpośredniego znaczenia dla gospodarki i przedsiębiorstw. Tworzy natomiast potencjalną możliwość pojawienia się innowacji. Wynalazek przekształca się w innowację po wdrożeniu do produkcji. Przedsiębiorstwo, które posiada własne lub zakupione nowoczesne rozwiązania, ale ich nie wykorzystuje w praktyce, nie jest firmą innowacyjną.

Przedsiębiorstwo, które już posiada i wykorzystuje nowoczesne rozwiązania, ale nie wprowadza do praktyki kolejnych nowych rozwiązań także nie jest innowacyjne w rozumieniu przyjętej definicji. Innowacyjne nie jest także przedsiębiorstwo, które powiela posiadane nowoczesne rozwiązania, tylko takie, które wprowadza nowe rozwiązania.

1.1. Innowacje procesowe

Innowacje procesowe to wprowadzenie do praktyki w przedsiębiorstwie nowych lub znacząco ulepszonych metod produkcji lub dostaw kluczowych dla działalności firmy, w tym zastosowane w przedsiębiorstwie nowe i ulepszone procesy technologiczne, maszyny, urządzenia i narzędzia, oprogramowanie oraz sposób tworzenia i świadczenia usług.

1.2. Innowacje produktowe

Innowacje produktowe to wprowadzenie na rynek przez przedsiębiorstwo nowego, kluczowego z punktu widzenia firmy towaru lub usługi, bądź znaczące ulepszenie oferowanego uprzednio towaru lub usługi.

1.3. Innowacje marketingowe

Innowacje marketingowe to zastosowanie w działalności przedsiębiorstwa nowej metody marketingowej, która wcześniej nie była przez firmę stosowana, a która wynika z nowej strategii marketingowej, istotnie różniącej się od dotychczasowej. Innowacje tego typu obejmują znaczące z punktu widzenia działalności przedsiębiorstwa zmiany w wyglądzie produktu, jego opakowaniu, pozycjonowaniu, promocji, polityce cenowej.

1.4. Innowacje organizacyjne

Innowacje organizacyjne to zastosowanie w przedsiębiorstwie nowej metody organizacji jego działalności, nowej organizacji miejsc pracy lub nowej organizacji relacji zewnętrznych, np. nowe metody współpracy z dostawcami, nowe metody rozdziału obowiązków i podejmowania decyzji przez pracowników, wprowadzenie nowych procedur funkcjonowania.

Przykłady innowacyjnych działań młodych osób w zakresie przedsiębiorczości.

1. Spółdzielnia Socjalna „Eko-mat”

Upór w dążeniu do celu, zaangażowanie i konsekwencja - to najważniejsze czynniki, które wpłynęły na sukces spółdzielni socjalnej „Eko-mat” z Chełmna, założonej w 2009. Założyciele spółdzielni zostali jednak z początku poddani trudnej próbie zmierzenia się z biurokratycznymi procedurami, które okazały się znacznie bardziej zrozumiałe w chwili, gdy z pomocą przyszedł założyciel spółdzielni socjalnej „Od Nowa”.

Założenie spółdzielni - stalowe nerwy i determinacja. Spółdzielnia Socjalna „Eko-mat” powstała z inicjatywy Żanety Jankowskiej (obecnie prezeski spółdzielni) i Romana Jakubowskiego (obecnie wiceprezesa), będącego zarazem założycielem i prezesem spółdzielni „Od Nowa” z Chełmna. Pomoc doświadczonego działacza okazała się nieodzowna, zarówno na etapie „zaszczepienia” idei założenia spółdzielni, jak i podjęcia pierwszych kroków nadających formę prawną organizacji. Jak wspomina Żaneta Jankowska: "Zacząłam przekonywać się do tego, że założenie spółdzielni pozwoli rozwiązać problemy osób które tkwią w przekonaniu, że nie ma sposobu na rozwiązanie ich trudnej sytuacji życiowej (...), przekonałam się, że należy podjąć zdecydowane kroki, które niektórym wydawały się bardzo ryzykowne.

Początkowo nic nie wskazywało na to, że aktywna, lecz wycofana z życia zawodowego gospodyni domowa - Żaneta Jankowka - po spotkaniu w Klubie Pracy dla Osób Bezrobotnych z członkami „Od Nowy” stanie na czele grupy założycielskiej „Eko-matu”. Dobra znajomość zasad i przepisów, którym podlegają spółdzielnie socjalne oraz ponad trzy letnie doświadczenie w prowadzeniu „Od Nowy” przez Jakubowskiego, uzupełniło zapał i motywację Jankowskiej do podjęcia pierwszych kroków, które po czasie okazały się pracowitym wysiłkiem.

Przede wszystkim porozumienie. Trudna procedura, z którą założyciele uporali się po wielu karkołomnych staraniach doprowadziła do powstania „Eko-matu”. Spółdzielnia stała się od marca 2009 roku przestrzenią, w której osoby nigdy nie-zatrudnione, bądź pracujące przez bardzo krótki czas, otrzymały niepowtarzalną szansę na zatrudnienie. Organizatorom

chodzi przede wszystkim o to, żeby zatrudnione kobiety potrafiły umiejętnie podejmować wyznaczone im zadania, nie wywiera się jednak presji, by zapewniały one spółdzielni jak największy zysk. Priorytetem założycieli stało się również przekonanie o terapeutycznej wartości działania, będącego dla osób narażonych na długotrwałe bezrobocie (któremu towarzyszy poczucie rosnącego sfrustrowania) odskocznią, sposobem na sprawienie, że dzięki pracy można czuć się potrzebnym i dowartościowanym.

Władze spółdzielni starają się być liderami i animatorami działań. Nie starają się wpłynąć na stworzenie hierarchii w spółdzielni, tak by można mówić, że są „władzą”, co nie oznacza

jednak, że nie podejmują często odważnych decyzji, nierzadko przyjmowanych z dystansem przez pracowników. Było tak choćby w przypadku zakupu maszyny do wykonywania sitodruku. Początkowo sceptycznie podchodzący do pomysłu pracownicy, zmienili zdanie z chwilą gdy „Eko-mat” otrzymał pierwsze zlecenia na wykonanie pracy tą techniką. Mimo, że spółdzielnia powstała niespełna rok temu działa już „pełną parą”. Lista zleciodawców systematycznie powiększa się i rozszerza o nową działalność. Sześciu członków, zatrudnionych na stałą umowę, pracuje osiem godzin dziennie, za co otrzymuje comiesięczną pensję. Sprawia to, że pracownicy, którzy wcześniej uznawani byli za osoby nie potrafiące poradzić sobie z codziennymi problemami, coraz chętniej stają na „własnych nogach” i mają poczucie chęci partycypowania w społeczeństwie.

Swoją działalność członkowie wiążą przede wszystkim z produktami prozdrowotnymi, ekologicznymi i antyalergicznymi, powstającymi na bazie wyrobów z łuski gryczanej. Pierwszym zleciodawcą spółdzielni był Kujawsko-Pomorski Ośrodek Wsparcia Inicjatyw Pozarządowych TŁOK, który zamówił 700 lnianych toreb, ponadto z oferty skorzystały również spółdzielnia socjalna „Od Nowa” i Centrum Integracji Społecznej CISTOR. Spółdzielnia realizuje indywidualne zamówienia m.in. organizacji pozarządowych w oparciu o produkty ekologiczne (np. lniane torby).

Oferowane produkty:

- torby ekologiczne
- poduszki
- pasy
- okrycia na siedzenia samochodowe
- zamówienia indywidualne (np. odzież)
- materace

Niezaprzeczalną zaletą „Eko-matu” jest możliwość stworzenia alternatywnej oferty dla rynku produktów wytwarzanych przez komercyjne firmy, kierujące się etyką minimalizowania strat i maksymalizowania zysków. Doskonale zdają sobie z tego sprawę założyciele spółdzielni, współpracujący i promujący swoje produkty poprzez inne organizacje pozarządowe. Ważnym elementem strategii spółdzielni jest także współpraca z samorządem gminy.

Dla Prezeski „Eko-matu”, największą trudnością były początkowe problemy z przełamaniem dystansu pomiędzy członkami (pracownikami) a przełożonymi, które po czasie przybrały wymiar współpracy opartej na wzajemnym porozumieniu, tworzącym zwartą grupę, w której przełożony posiada kompetencje lidera.

„Eko-mat” planuje zwiększenie zatrudnienia liczby pracowników, jednak jest to uzależnione od popytu i możliwości pozyskania środków z grantów i innych źródeł finansowania. Spółdzielni zależy przede wszystkim na udoskonaleniu i powiększeniu zakresu usług, które aktualnie oferuje (sitodruk, szwalnia) oraz na zaangażowaniu w realizację przedsięwzięć na rzecz kobiet, które ze względu na obowiązki podejmowane w gospodarstwie domowym są wykluczone z możliwości znalezienia satysfakcjonującej pracy oraz nabycia nowych umiejętności. Ciekawym pomysłem jest także stworzenie kujawsko-pomorskiego „sklepu integracyjnego”, w którym każda ze spółdzielni socjalnych oferowałaby swoje produkty, co pozwoliłoby uatrakcyjnić i wystawić w jednym miejscu produkty wszystkich spółdzielni. Dzięki temu możliwa byłaby integracja i współpraca pomiędzy przedstawicielami spółdzielni socjalnych i organizacji pozarządowych.

2. Firma kajaki-na-skawie.pl

Firma kajaki-na-skawie.pl powstała w 2010 r., jako firma rodzinna. Celem było zaoferowanie mieszkańcom regionu i odwiedzającym go turystom możliwości aktywnego spędzenia czasu i poznania lokalnej przyrody poprzez spływy kajakowe na rzece Skawie. Firma zakupiła 30 kajaków i oferuje zarówno zorganizowane spływy kajakowe grup turystycznych po rzekach Skawie i Wiśle, jak również indywidualnie wypożycza kajaki. Firma prowadzi również szkółkę, gdzie podstawy kajakarstwa turystycznego doskonalią dzieci oraz młodzież. Dodatkowo firma organizuje wyjazdy na zorganizowane spływy kajakowe na innych rzekach w Polsce. Oferta firmy jest jedyną taką ofertą w powiecie

wadowickim i na rzece Skawie. Jest bardzo istotna dla lokalnej społeczności, gdyż pozwala na podniesienie atrakcji regionu pod względem turystycznym i zatrzymania turystów na dłuższy pobyt, niż jednodniowe zwiedzenie Wadowic. Z sezonu na sezon oferta firmy staje się coraz bardziej

popularna i ciekawsza, dzięki odpowiedniej promocji. Firma proponuje miłe spędzenie wolnego czasu oraz wypoczynek w wolne od pracy i wakacyjne dni. Wszystko to można osiągnąć podziwiając z kajaka przepiękne krajobrazy, widoki i przyrodę naszych rzek. Wszystkim zapracowanym, którzy nie mogą pozwolić sobie na urlop w czasie wakacji firma proponuje spływy najpiękniejszymi odcinkami rzeki Skawy. Weekend w kajaku to świetna „odskocznia” od codziennych obowiązków i stresów. Na łonie przyrody można znakomicie wypocząć od zgiełku miasta i nabrać pozytywnej energii. Wypożyczając kajak można pływać po Skawie w okolicy wypożyczalni bądź przepłynąć kilka z określonych etapów Skawy. Spływy kajakowe dostarczają niesamowitych wrażeń, umożliwiając obcowanie sam na sam z naturą oraz poznawanie historii i bogatej kultury regionu. Czas spędzony w kajaku to doskonały relaks dla osób preferujących aktywne formy spędzania wolnego czasu.

3. ART.-MEB – Łukasz Klimowski.

Łukasz Klimowski swoją działalność gospodarczą prowadzi na terenie gminy Stryszów oraz Kalwaria Zebrzydowska. W tym rejonie od wielu wieków dominuje działalność wytwórcza stolarzy oraz szewców. Podstawowym asortymentem są produkowane tu meble, głównie na użytek gospodarstw domowych oraz buty robione ręcznie. Na terenie gminy Kalwaria Zebrzydowska działa technikum przemysłu drzewnego, które kształci przyszłych stolarzy w regionie. Absolwentem tej szkoły jest także pan Łukasz Klimowski. Swoją działalność przejął od ojca w roku 2001, zaraz po ukończeniu szkoły średniej. Początkowo firma ART-MEB skupiała się na produkcji mebli na zamówienie. Była to standardowa działalność w regionie, która niosła za sobą konieczność konkurowania z innymi podmiotami. W roku 2006 warsztat pana Łukasza spłonął. Niezbędna w jego odbudowie okazała się pomoc sąsiadów i społeczności lokalnej. Od kilku lat rozpoczął również współpracę z firmami działającymi na Słowacji. Przede wszystkim należy tu wymienić firmę Nomiland S.R.O., z którą współpraca układa się owocnie już ponad 5 lat. Zaowocowała ona przede wszystkim ukierunkowaniem produkcji na wytwarzanie mebli z piany, którymi następnie zaopatrywane są przedszkola publiczne, prywatne, kluby malucha oraz inne punkty

opieki i edukacji dla dzieci. Wszystkie meble, które są skierowane do użytkowania przez dzieci, muszą spełniać niezwykle sprecyzowane wymagania. Wiąże się to z koniecznością posiadania aktualnych certyfikatów dotyczących zgodności, spełniania wymogów bezpieczeństwa, ergonomii i zagwarantowania wyposażenia dobrej jakości, wydawanych przez jednostki certyfikujące. Pan Łukasz może pochwalić się posiadaniem odpowiednich certyfikatów na swoje wyroby. Firma zajmuje się również mniejszymi projektami, takimi jak produkcja ręcznie robionych zabawek drewnianych (dostarczanych głównie do przedszkoli) czy też produkcja mebli do wyposażenia hoteli, pensjonatów (eksport głównie na Słowację). Obecnie w Krakowie powstała także firma EduFit Sp. z o.o., w której Pan Łukasz Klimowski jest prezesem Zarządu. Jednostka zajmuje się zarówno obsługą produkcji pod kontem informatycznym, tj. programuje stany zapasów, stany materiałów oraz wytworzonych produktów, ale również bezpośrednią sprzedażą produktów do wyposażenia przedszkoli. Pan Łukasz Klimowski pragnie w przyszłości nadal rozwijać swoją firmę, między innymi poprzez szerszą współpracę z partnerami ze Słowacji oraz stałe zwiększanie asortymentu produktów, w tym przede wszystkim poszerzanie oferty skierowanej do instytucji zajmujących się opieką nad dziećmi.

4. Zagroda edukacyjna „Zaczarowane Wzgórze”

„Zaczarowane Wzgórze” to miejsce, które powstało z marzeń, miłości do zwierząt i umiłowania dla natury. To miejsce tworzone przez ludzi z pasją, dla których do- ba jest zawsze zbyt krótka. Gospodarstwo położone jest we wsi Czasław na terenie ekologicznej gminy Raciechowice. Piękne widoki na Beskid Wyspowy, zieleń łąk i niezliczone zwierzęta spokojnie pasące się lub leniwie wygrzewające się w słońcu, to wprost idealne warunki do wypoczynku, do naładowania baterii życiowych dla mieszczuchów. „Zaczarowane Wzgórze” należy do Sieci Zagród Edukacyjnych Centrum Doradztwa Rolniczego w Brwinowie Oddział

w Krakowie. Gospodarstwo od lat zajmuje się edukacją przyrodniczą, ekologiczną i ornitologiczną. Gospodarze starają się, aby obiekt tętnił życiem przez cały rok. Oferta „Zaczarowanego Wzgórza” skierowana jest do szkół i przedszkoli (warsztaty i obozy) i do koniarzy (jazdy terenowe, rajdy, warsztaty, kursy i szkolenia). Można tam zorganizować również biesiady, spotkania rodzinne firmowe, organizowane są również imprezy cyklicznych, z których „Dzień Babski” słynny jest już na całą Małopolskę. „Zaczarowane Wzgórze” to miejsce, które powstało dzięki ogromnej pracy gospodarzy i przyjaciół. Każda rzecz, roślina, zwierzę ma swoją historię. Pracownicy Wzgórza to również ludzie z ogromnym sercem, darem, talentem, pełni poświęcenia, zaangażowania. To naprawdę wyjątkowe miejsce, gdzie z każdego kąta wyglądają nie tylko koty, ale przede wszystkim Dobre Anioły, chociaż czasami Wesoły Diabeł też tu przemknie.

5. Wioska tematyczna „Kresowa Osada”.

Kresowa Osada w Baszni Dolnej to wioska tematyczna, która przenosi w przeszłość. Odwołuje się do wielokulturowości dawnych Kresów Rzeczypospolitej, oferując możliwość ciekawego spędzenia wolnego czasu. To idealne miejsce dla miłośników historii, tradycyjnego jadła i aktywnej turystyki w otoczeniu naturalnej przyrody. Budowę Kresowej Osady zakończono w 2013 roku, a kilka miesięcy później, dzięki głosom wielu internautów, obiekt wybrano „Unijną Perłą Podkarpacia”. To zasługa doskonałego przedstawienia pamięci o dziedzictwie kulturowym Ziemi Lubaczowskiej – Kresowej Krainy. Kresowa Osada składa się z kilku tematycznych obiektów. W odtworzonym dworcu ziemiańskim jest secesyjna restauracja, w której można posmakować tradycyjnych potraw kuchni kresowej. Tu także, do dyspozycji gości są pokoje i w pełni wyposażona sala konferencyjna. To doskonałe miejsce na organizację wesel, przyjęć, konferencji czy bankietów. Na smakoszy galicyjskich tradycji gastronomicznych czeka z kolei dawna karczma wiejska, w której posmakować można Kresowego Jadła. W multimedialnym muzeum – Galerii Lokalnej Historii - prezentowana jest ekspozycja dotycząca wypraw hetmana Sobieskiego na czambuły tatarskie oraz wirtualna przebieralnia w stroje z tamtej epoki. Turyści znajdą tu także ciekawostki i eksponaty z dziejów huty szkła kryształowego, zlokalizowanej w pobliskiej Hucie Kryształowej.

W Kresowej Osadzie szczególne miejsce zajmuje dawna zagroda włościańska z oryginalnym wyposażeniem. Można tu wypiec ciasto tradycyjnymi metodami w dawnym, wiejskim piecu. Stojąca obok stuletnia stodoła zaadaptowana jest na potrzeby organizacji wernisaży, wystaw i kameralnych koncertów. Na gości zainteresowanych rzemiosłem i rękodziełem czekają warsztaty rzemieślnicze: kowalski, garncarski, stolarski, a nawet manufaktura szkła. Można tu samemu tworzyć rękodzieło, a także zakupić kresowe pamiątki. Miłośnicy aktywnego wypoczynku mają do dyspozycji wypożyczalnię rowerów, kajaków oraz kijów do nordic walking. W bezpośrednim pobliżu wyznaczone są kwalifikowane trasy turystyczne – piesze i rowerowe.

6. Ursa Maior.

Rozpoczęta budowa Centrum Ursa Maior to ambitna próba stworzenia platformy do promocji turystyki kwalifikowanej, wydarzeń kulturalnych oraz sprzedaży lokalnych produktów, m.in. warzonego na miejscu wysokogatunkowego piwa. Część dochodu z inwestycji ma wspierać m.in. zrównoważone formy ochrony środowiska w Bieszczadach. A wszystko to przy wsparciu odnawialnych źródeł energii.

Centrum Ursa Maior stanie w Uhercach Mineralnych przy głównej drodze prowadzącej w Bieszczady Wysokie oraz w kierunku przejścia granicznego w Krościenku w odległości ok. 15 km od Soliny, Leska i Ustrzyk Dolnych. Rozpoczęta jesienią br. budowa obejmuje budynek o powierzchni blisko 2 tys. m² z salą widowiskowo-konferencyjną z infrastrukturą umożliwiającą organizowanie i rejestrowanie koncertów, placówkę informacji turystycznej, czy też sklep z lokalnymi wyrobami. Dużą atrakcją ma być „Bieszczadzka Wytwórnia Piw Rzemieślniczych” - wytwórnia lokalnie warzonego, wysokogatunkowego piwa własnej receptury połączona z możliwością zwiedzania linii produkcyjnej. Zaś 2-hektarowe otoczenie budynku umożliwi organizację imprez plenerowych: koncertów, festiwali i pokazów. Warto dodać, że będzie pierwszym projektem w kraju zakładanym przez kobietę - piwowara. A mało kto zdaje sobie sprawę, że piwowarstwem od wieków parały się właśnie kobiety.

Szefem projektu, a zarazem prezesem spółki Ursa Maior jest **Agnieszka Łopata**. Z pochodzenia Krakowianka, mieszka w Bieszczadach od kilku lat. Doktor inżynier ochrony środowiska, z zamiłowania piwowarka. Piwo warzy od wielu lat z licznymi sukcesami - posiada m. in. tytuł Mistrza Piwowara za zajęcie I miejsca w Konkursie Piw Domowych w Żywcu w 2009 roku, multimedalistka edycji 2012. Jest także piwnym sommelierem oraz certyfikowanym sędzią konkursów piw

Inwestycja będzie zasilana energią pochodzącą z odnawialnych źródeł: ogniw i paneli słonecznych. To nie nowość na skalę światową, ale na bieszczadzką - rozwiązanie nowatorskie i pionierskie. Jeśli się sprawdzi, może stać się źródłem inspiracji dla innych inwestorów i właścicieli pensjonatów w Bieszczadach. To nie tylko sposób na oszczędności, ale i na ochronę środowiska naturalnego.

Centrum Ursa Maior ma szansę stać się miejscem innowacyjnym w Bieszczadach również z innego powodu. Postanowiono sięgnąć po sprawdzone na Zachodzie rozwiązania do

pokrywania kosztów zarówno inwestycji, jak i jej dalszego funkcjonowania w oparciu o tzw. finansowanie społecznościowe. Przy pomocy tzw. "kick-startera" - internetowej akcji społecznej na portalu „Polak Potrafi”, zbierane są dobrowolnie przekazane dotacje od firm i osób prywatnych, które samodzielnie uznają, że projekt wart jest wsparcia. Ten system finansowania, który po raz pierwszy zaczęto wdrażać w Stanach Zjednoczonych kilka lat temu, w Polsce jest nowością i rozwija się dość opornie - głównie z powodu małego jeszcze zaufania przeciętnego „Kowalskiego” do przekazywania pieniędzy na prywatny, mało znany cel.

7. Przedsiębiorstwo Remontowo-Budowlane REMBUD sp. z o.o.

Obszar działalności Przedsiębiorstwa Remontowo-Budowlanego REMBUD Sp. z o.o. koncentruje się głównie na Podkarpaciu. Tym, co wyróżnia Spółkę wśród innych przedsiębiorstw prowadzących działalność gospodarczą w zakresie wykonawstwa budowlanego i co pozwala jej od lat utrzymywać stabilną pozycję na rynku jest konsekwentna dbałość o najwyższą jakość świadczonych przez siebie usług. Wysoki poziom usług gwarantuje przede wszystkim wieloletnie doświadczenie, wiedza i zasoby ludzkie tj. profesjonalnie wykształcona kadra specjalistów. Nie bez znaczenia jest także fakt wykorzystywania przez firmę wyłącznie wysokiej jakości materiałów, które dzięki własnej hurtowni budowlanej, pozyskuje w konkurencyjnych cenach.

Zarząd Spółki dążąc do ciągłej poprawy jakości swych usług w kwietniu 2008 roku wdrożył system zarządzania jakością i posiada certyfikat oparty na wymogach międzynarodowej normy ISO 9001:2000 w zakresie: wykonawstwa ogólnobudowlanego, remontowego, wykończeniowego oraz instalacji wodno-kanalizacyjnych, elektrycznych, centralnego ogrzewania, gazowych i wentylacyjnych, konserwacji zabytków, handlu hurtowego i detalicznego materiałami budowlanymi i instalacyjnymi oraz usług ręcznej myjni samochodowej. Wdrożona polityka jakości jest stosowana i ściśle przestrzegana przez wszystkie zatrudnione w firmie osoby. Warto również zwrócić uwagę, iż Spółka posiada

status Zakładu Pracy Chronionej. Dzieje się tak, z uwagi na szanse, jakie stawia osobom niepełnosprawnym do podjęcia pracy, uwzględniając ich indywidualne predyspozycje zdrowotne przy przygotowywaniu stanowiska pracy. Rynek usług budowlanych, na którym działa REMBUD jest rynkiem konkurencyjnym

i bardzo wymagającym. W związku z tym, przedsiębiorstwo nie poprzestaje na dotychczasowych osiągnięciach, lecz stale dąży do poszerzania swojej oferty, rozwoju nowych profili działania, wprowadzania coraz nowszych i doskonalszych technik i technologii wykonawstwa. Ważnym aspektem jest także docieranie z ofertą do klientów spoza dotychczasowego obszaru działania, tj. spoza Podkarpacia. Podejmowanie tego typu działań sprzyja umacnianiu pozycji na rynku, co z kolei wpływa na uzyskiwanie bardzo dobrych wyników operacyjnych i finansowych.

Przedsiębiorstwo Remontowo-Budowlane REMBUD Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością to firma celowa powstała do prowadzenia działalności związanej z obsługą rynku nieruchomości. Przedsiębiorstwo Remontowo-Budowlane REMBUD Sp. z o.o. to firma istniejąca na rynku od blisko 20 lat, początki działalności sięgają bowiem roku 1990. Jest to Spółka prywatna, którą współtworzą dwie rodziny: Moskał i Wojtyna. Nieprzerwanie do dnia dzisiejszego, pomimo rozbudowanej struktury, można określać firmę mianem „rodzinnej”, w znacznej mierze jest bowiem zbudowana przez członków wymienionych wyżej rodzin, a w jej zarządzie są zawsze ich przedstawiciele. Spółka specjalizuje się w wykonawstwie obiektów użyteczności publicznej, obiektów przemysłowych, sportowych, budynków zabudowy wielorodzinnej, placówek handlowo-usługowych, robotach ogólnobudowlanych, wykończeniowych, remontach i zagospodarowaniu terenu. Posiada potencjał umożliwiający jej prowadzenie projektów w charakterze Generalnego Wykonawcy. Jej znaczącym atutem jest również fakt, iż od kwietnia 1996 roku dysponuje zezwoleniem, wydanym przez Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków, na prowadzenie prac remontowych i budowlanych w obiektach zabytkowych, a także kierowanie i nadzorowanie w/w pracami.

8. Thermica

Są firmą, której początki działalności w branży energetyczno-instalacyjnej zaczęły się w latach 90-tych. Ich główny profil działalności to przede wszystkim odnawialne źródła energii. Po paru latach działalności instalacyjnej, rozszerzyli swoją działalność o prace budowlane. Są w Polsce dystrybutorem turbin wiatrowych firmy **Hummer**, paneli fotowoltaicznych firmy **IBC Solar**, inwerterów firmy **Steca** i **SMA** oraz paneli na podczerwień firmy **Sundirect**.

Firma zajmuje się wykorzystaniem gromadzonej w ziemi, wodzie i powietrzu, darmowej energii słonecznej i wiatrowej.

Energia słoneczna i wiatrowa przetworzona w procesach technologicznych zachodzących w odpowiednich urządzeniach, wykorzystywana jest do ogrzewania budynków, podgrzewania ciepłej wody użytkowej oraz dostarcza energię elektryczną. W ostatnich miesiącach coraz więcej czasu poświęcają na sprzedaż i montaż takich inwestycji jak przydomowe elektrownie wiatrowe i słoneczne, (generatory wiatrowe i panele fotowoltaiczne). Każde z tych urządzeń może dostarczać odpowiednie ilości energii na potrzeby każdego gospodarstwa domowego i działać jako niezależne źródło zaopatrzenia w energię elektryczną jak i ciepłą. Od wielu lat zajmują się także projektowaniem i wykonawstwem wszelkiego rodzaju instalacji centralnego ogrzewania i ciepłej wody użytkowej z wykorzystaniem pomp ciepła, kolektorów słonecznych, czy w ostatnim czasie generatorów wiatrowych i paneli fotowoltaicznych. Podstawą wykorzystania takich instalacji są odnawialne źródła energii.

Co wykonują?

- Montują instalacje fotowoltaiczne, elektrownie wiatrowe, kolektory słoneczne, pompy ciepła m.in. w domach, w budynkach publicznych, szkołach, hotelach, biurach itp. Głównie działają na terenie woj. pomorskiego. Mniejsze inwestycje realizujemy na terenie Polski północnej.

- Wykonują kompletne instalacje centralnego ogrzewania i ciepłej wody użytkowej oraz kompletne instalacje elektryczne i energetyczne zbudowane na systemach własnego zasilania opartego na generatorach wiatrowych i panelach fotowoltaicznych.
- Zajmują się budową domów jednorodzinnych, domów wielorodzinnych, domów o wysokim standardzie.
- Wykonują bezpłatnie i niezobowiązująco wycenę kosztów materiałów oraz usług montażowych kompletnej instalacji pomp ciepła, kolektorów słonecznych oraz elektrowni słonecznych i wiatrowych.
- Bezpłatnie doradzają, szukają najlepszych rozwiązań, każdą inwestycję oceniają indywidualnie i proponują najlepsze, najodpowiedniejsze rozwiązania.

9. Firma M.K. Capar

Firma prowadzona jest przez Państwa Milenę i Kamil Capar. Od lat podróżowali po świecie zbierając kamienie i minerały z obu półkul globu. Po długim namyśle postanowili połączyć przyjemne z pożytecznym. Przedsiębiorstwo specjalizuje się w wytwarzaniu biżuterii z kamieni naturalnych z całego świata. Została stworzona o tych, którzy cenią oryginalność. Państwo Capar od wielu lat pasjonują się zbieraniem minerałów z całego świata. Posiadają kolekcję zarówno kamieni własnych jak i zakupionych.

Chcąc podzielić się tą pasją z innymi, Pani Milena i Pan Kamil od roku 2013 prowadzą firmę specjalizującą się w wyrobie autorskiej biżuterii. |

Każdy egzemplarz wyrobu jest unikalny, a z każdego kamienia próbują wydobyć to co najcenniejszej i najpiękniejsze. Każdy wyrób „hand made” posiada indywidualny charakter i dzięki temu posiada dodatkową wartość. Dewizą Państwa Capar jest przeświadczenie, iż piękno rzeczy śmiertelnych mija, a piękno kamieni jest ponad czasowe. Ogromna waga przywiązywana jest do jakości usług. Posiadany asortyment jest zarówno z minerałów jak i ze skamieniałości. Obecnie sprzedają swoje produkty na terenie całej Polski za pośrednictwem portali aukcyjnych, na targach tematycznych oraz prowadzą warsztaty z zakresu wyrobów biżuterii autorskiej.